Asia: Lausuntopyyntö YVA-ohjelmasta, Murtoperä-Pysäysperä voimajohtohanke (LVV-U-741187/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fingrid Oyj:n suunnittelee Pyhäjärven Murtoperän ja Haapajärven Pysäysperän välille uutta 400 + 110 kilovoltin voimajohtoyhteyttä. Tutkittavia voimajohtoreittejä on yhteensä n. 83 km, joista 38 km sijoittuu uuteen maastokäytävään ja 45 km nykyisten voimajohtojen rinnalle. Suunnitteilla olevan voimajohdon pituus tulee olemaan n. 43–47 km. Uuteen maastokäytävään sijoittuvan johtoalueen leveys on n. 62 m ja nykyisen johdon rinnalle sijoittuvissa vaihtoehdoissa johtoalue levenee n. 34–40 m. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi.

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Murtoperä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on pääosin asianmukaisesti laadittu ja sisältää hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta keskeiset selvitykset, lähtötiedot ja arviointimenetelmät. YVA-ohjelmassa on tunnistettu luonnon monimuotoisuuteen, linnustoon, ekologisiin yhteyksiin sekä yhteisvaikutuksiin liittyvät vaikutukset hankkeen keskeisiksi ympäristökysymyksiksi ja niitä varten on toteutettu kattavia maastoselvityksiä.

Hankkeen merkittävimmät luontovaikutukset kohdistuvat uusiin maastokäytäviin sijoittuvilla osuuksilla puustoisiin metsiin, puustoisiin suoelinympäristöihin sekä reunavaikutuksen lisääntymiseen. Erityistä huomiota tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää Sauviinmäen Natura-alueen läheisyyteen, luonnontilaisiin tai luonnontilaisen kaltaisiin suo- ja purokohteisiin sekä maastokartoituksissa tunnistettuihin huomionarvoisiin kasvilajeihin ja luontotyyppeihin. Vaikutusten arvioinnissa tulee korostaa vaihtoehtojen välisiä eroja erityisesti siltä osin, kuinka paljon ne edellyttävät uuden johtokäytävän avaamista verrattuna olemassa olevien johtokäytävien hyödyntämiseen.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu linnuston kannalta keskeiset arvokohteet, kuten Särkijärven, Junttiselän, Parkkimanjärven Malilanlahden ja Nurmesjärven MAALI-alueet sekä hankkeen sijainti osittain kurjen päämuuttoreitin alueella. Linnustovaikutusten arvioinnissa tulisi erityisesti tarkastella voimajohdon törmäysvaikutuksia suurikokoisiin lintulajeihin, petolintuihin sekä kosteikkojen linnustoon. Lisäksi kanalintujen soidinpaikkoihin kohdistuvat vaikutukset sekä rakentamisen aikainen häiriö on arvioitava yksityiskohtaisesti lopullisten reittivaihtoehtojen vertailussa.

Hankkeen alueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä Haapajärvi-Litokaira-ekologinen yhteys, joka toimii erityisesti metsäpeuran liikkumisreitistön osana. Vaikka voimajohdot eivät yleensä muodosta merkittävää estettä suurten nisäkkäiden liikkumiselle, uusien johtokäytävien avaaminen voi lisätä elinympäristöjen pirstoutumista ja reunavaikutusta. Jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä minimoimaan uusia käytäviä sekä säilyttämään puustoiset yhteydet ekologisesti herkillä alueilla.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu lähimmät yhteisvaikutusten lähteet, kuten Fingrid Oyj:n Harjulinja-kokonaisuus, Murtomäki 2- ja Itämäki-tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtohankkeet, Uus-Olkkolan datakeskusalue sekä Jouttenisennevan aurinkovoimahanke. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulisi kuitenkin erityisesti tarkastella johtokäytävien kasautumista samoille alueille, maisema- ja linnustovaikutusten kumuloitumista sekä luonnonympäristön pirstoutumista erityisesti Lahdenperän ja Pysäysperän välisillä osuuksilla, joille keskittyy useita energiahankkeita ja sähkönsiirtoratkaisuja.

Kokonaisuudessaan Luke näkeekin Haapajärven ja Pyhäjärven välisen alueen maankäytön nykytilan ja tulevien hankkeiden osalta sellaiseksi, ettei ole tarkoituksenmukaista tarkastella yhtä sähkölinjaa erikseen, vaan nimenomaan energiatuotantoon liittyvän rakentamisen kokonaisuutta. Tähän Luke kiinnittää huomiota muissa asiayhteyksissä. Tässä tarkasteltavan sähkölinjan alue on jo laajasti muuttunut ja edelleen muuttumassa voimakkaasti rakennetuksi elinympäristöksi.

Näiltä osin Luke näkee, ettei välttämättä ole enää tarkoituksenmukaista arvioida herkkien riistalajien populaatioiden (kuten metsäpeura) säilymistä elinkykyisenä. Sähkölinjan ja sitä ympäröivillä alueilla tulevat todennäköisesti paremmin toimeen sellaiset yleiset riistalajit, jotka ylipäätään ovat kulttuurilajeja tai muuten riippuvaisia ihmisen toimista, kuten metsätaloudesta, maataloudesta tai keinotekoisista avoimista alueista, kuin tiukasti erämaisia olosuhteita vaativat lajit, kuten metsäpeura.

3 Lausunnon tiivistelmä

Arviointiohjelma antaa hyvät edellytykset hankkeen keskeisten luonto- ja linnustovaikutusten sekä ekologisiin yhteyksiin liittyvien vaikutusten asianmukaiselle arvioinnille YVA-selostusvaiheessa. Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa tulee kuitenkin korostaa erityisesti uusien johtokäytävien aiheuttamaa elinympäristöjen pirstoutumista sekä muiden alueen energiahankkeiden kanssa muodostuvia yhteisvaikutuksia kokonaisuuden ei vain yhden voimajohtohankkeen näkökulmasta.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 23.11.2026 klo 17:08:41.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen
Esa Huhta, Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: